

У світлі цих викликів важливо знайти баланс між використанням штучного інтелекту та перекладом, виконаним людиною, особливо в тих ситуаціях, де важливість точності та культурного контексту висока. Один з працівників Google зазначив: «Люди наївно вірять, що якщо ви застосуєте максимальний рівень процесу навчання та... у 1000 разів більше даних, нейронна мережа зможе зробити все, що може зробити людина, але це неправда» [1]. Незважаючи на зростаючу популярність, ШІ-переклад поки що не є таким якісним, як переклад, виконаний досвідченими перекладачами.

Загалом, штучний інтелект має значний вплив на сучасну перекладацьку індустрію, забезпечуючи нові можливості для швидкого та ефективного перекладу, але разом з тим людська креативність, культурне розуміння та лінгвістичні нюанси все ще важливі для створення високоякісних перекладів.

Список літератури

1. Artificial Intelligence Is Changing The Translation Industry. But Will It Work? URL: <https://www.lisdeoliveira.com.br/artificial-intelligence-is-changing-the-translation-industry-but-will-it-work/> (дата звернення 15.02.2023).

*Науковий керівник: Ірина ДОЛЬНИК,
старший викладач*

УДК 81'25:004.89 (043.2)

Маргарита ДАВИДОВА
Національний авіаційний університет, Київ

САТ-ІНСТРУМЕНТИ ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ РОБОТИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Науково-технічний прогрес призвів до швидких темпів автоматизації багатьох процесів людської діяльності, що спонукає до перекваліфікації професійних кадрів задля їхнього збереження на ринку праці. Така еволюція не оминула і роботу перекладачів, які зараз активно змінюють підходи до своєї праці, щоб йти в ногу з часом та корпоративними вимогами. Одним з найрозповсюдженіших інструментів штучного інтелекту (ШІ) у письмовій перекладацькій діяльності стали автоматизовані системи перекладу або САТ-інструменти / САТ-програми [1, ст. 109].

CAT-інструменти (англ. *Computer Assisted Tools / Computer Aided Tools*) – це програмне забезпечення, яке допомагає перекладачам і лінгвістам перекладати текст необхідною мовою. В цьому і полягає головна різниця між CAT-інструментами і машинним перекладом – перші є допоміжним інструментом перекладу, який передбачає редагування перекладачем-людиною, коли другий бере всю перекладацьку задачу на себе [3].

Наразі існує багато CAT-програм, але всі вони мають певні спільні риси [2]:

- машинний переклад (англ. *machine translation / MT*) – перший етап роботи в програмі, коли ШІ перекладає текст для подальшого його редагування перекладачем-людиною;
- глосарій (англ. *glossary*) – це створений перекладачем словник, який інтегрується в процес перекладу задля забезпечення уніфікації термінів;
- перекладацька пам'ять (англ. *translation memory / TM*) – запис попередньо створених перекладів у «пам'ять» програми, внаслідок чого вона пропонуватиме нечіткі збіги у перекладі (англ. *fuzzy matches*) в наступних роботах, спираючись на попередні перекладені проекти;
- віртуальна команда – це група людей, які, маючи спільний доступ до проекту, можуть координувати процес виконання роботи з різних аспектів (переклад, редагування, керування проектом тощо);
- контроль якості перекладу – в програму вбудовано лінгвістичні інструменти перевірки, як-от орфографії чи граматики, а також технічні інструменти перевірки, до прикладу, відсутність перекладу чи тегів, які допомагають зберегти оригінальне форматування тексту в перекладеному документі.

CAT-програми виступають своєрідним контрольним середовищем, яке за допомогою заздалегідь запрограмованих налаштувань, наприклад, введених глосарій, та сканування форматування оригінального файлу допомагає перекладачеві-людині прийняти остаточне перекладацьке рішення. Загалом CAT-інструменти надають перекладачам такі переваги у роботі з текстом [2]:

- рентабельність – інструменти, як глосарій та перекладацька пам'ять дозволяють пришвидшити процес виконання роботи, при цьому не знижуючи рівень якості самого перекладу;
- конкурентоздатність – CAT-програми є популярним інструментом для роботи з перекладом, тому володіння цими програмами відкриває можливості для кар'єрного зростання і розширення ринку клієнтів;

- тайм-менеджмент – перекладачеві надається гнучкість визначати терміни роботи самостійно або дотримуватися вимог замовника;
- підвищення якості – програмні лінгвістичні ресурси дозволяють запобігати одруківкам, дезуніфікованості термінів та іншим помилкам;
- робота в команді – програма дозволяє створити віртуальну команду, яка має спільний доступ до проекту, що сприяє ефективному керуванню роботою.

Отже, САТ-інструменти можуть не витіснити перекладачів з ринку праці, а навпаки допомагати їм якісно виконувати роботу з економією часу. Тому, чим раніше перекладачі почнуть користуватися в роботі САТ-інструментами, тим швидше вони стануть конкурентоспроможними та успішними на професійній ниві перекладу.

Список літератури

1. Красуля, А., Турчина М. Використання інструментів штучного інтелекту: порівняльний аналіз систем автоматизованого перекладу. Львівський філологічний часопис, 2020. № 8. С. 108-113.
2. Пилипчук М.Л., Гастинщикова Л.О. Використання САТ-інструментів у професійній діяльності перекладачів // Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика: збірник наукових праць / за заг. ред. Л. Г. Буданової, Г. Г. Єнчевої. Київ, 2023. С. 175-179
URL: <https://www.afp.in.ua/wp-content/uploads/2023/05/Conference-Proceedings-2023-Full.pdf> (дата звернення: 20.02.2024).
3. Han B. Translation, from Pen-and-Paper to Computer-Assisted Tools (CAT Tools) and Machine Translation (MT). Proceedings. 2020. № 63(1). С. 56.

*Науковий керівник: Марина ПИЛИПЧУК,
доктор філософії у галузі педагогіки, доцент*